

DECIZIE

de inadmisibilitate a sesizării nr.63g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a Art.III din Legea nr.60 din 4 aprilie 2014 cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative și a art.32 alin.(3) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului
(recalcularea pensiei judecătorului)

nr. 52 din 27.06.2017

Monitorul Oficial nr.411-420/108 din 24.11.2017

* * *

Curtea Constituțională, statuând în componența:
DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,
Având în vedere sesizarea depusă la 17 mai 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 27 iunie 2017 în camera de consiliu,
Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a Art.III din [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#) cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative și a art.32 alin.(3) din [Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995](#) cu privire la statutul judecătorului, ridicată de Nina Cernat, parte în dosarul nr.3-1501/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 17 mai 2017 de către judecătorul Nicolae Corcea, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din [Constituție](#), astfel cum a fost interpretat prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#), precum și al [Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională](#).

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, se află cererea de chemare în judecată depusă de Nina Cernat împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, prin care s-a solicitat recalcularea și achitarea pensiei.

4. În cadrul ședinței de judecată, Nina Cernat a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a Art.III din [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#) cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative.

5. Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, din 25 aprilie 2017 s-a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și remiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

6. Adițional, la 22 mai 2017, Nina Cernat a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, o cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate și în privința art.32 alin.(3) din [Legea](#)

[nr.544-XIII din 20 iulie 1995](#) cu privire la statutul judecătorului.

7. Prin încheierea din 23 mai 2017, instanța de judecată a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.32 alin.(3) din [Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995](#) cu privire la statutul judecătorului.

B. Legislația pertinentă

8. Prevederile relevante ale [Constituției](#) (republicată în M.O., 2016, nr.78, art.140) sunt următoarele:

Articolul 46

Dreptul la proprietate privată și protecția acesteia

„(1) Dreptul la proprietate privată, precum și creanțele asupra statului sunt garantate.
[...].”

Articolul 47

Dreptul la asistență și protecție socială

„(1) Statul este obligat să ia măsuri pentru ca orice om să aibă un nivel de trai decent, care să-i asigure sănătatea și bunăstarea, lui și familiei lui, cuprinzând hrana, îmbrăcămintea, locuința, îngrijirea medicală, precum și serviciile sociale necesare.

(2) Cetățenii au dreptul la asigurare în caz de: șomaj, boală, invaliditate, văduvie, bătrânețe sau în celelalte cazuri de pierdere a mijloacelor de subsistență, în urma unor împrejurări independente de voința lor.”

Articolul 54

Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

[...].”

9. Prevederile relevante ale [Legii nr.544-XIII din 20 iulie 1995](#) cu privire la statutul judecătorului (republicat în M.O., 2013, nr.15-17, art.63) sunt următoarele:

Articolul 32

Asigurarea cu pensie

„(1) Judecătorul care a atins vârsta de 50 de ani și are o vechime în muncă de cel puțin 20 de ani, dintre care cel puțin 12 ani și 6 luni a activat în funcția de judecător, are dreptul la pensie pentru vechime în muncă în proporție de 55% din salariul mediu lunar, iar pentru fiecare an complet de muncă peste vechimea de 20 de ani – de 3%, dar în total nu mai mult de 80% din salariul mediu lunar. ***Pensia judecătorului se recalculează ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.***

(2) Prevederile alin.(1) se aplică și judecătorilor care au activat în instanțele internaționale, luându-se în calcul salariul mediu lunar al judecătorului Curții Supreme de Justiție.

(3) Pensia pentru vechime în muncă stabilită în condițiile alin.(1) ***se calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă.***

(4) În cazul în care judecătorii demisionați sunt numiți iarăși în funcția de judecător, plata pensiei se suspendă.”

10. Prevederile relevante ale [Legii nr.60 din 4 aprilie 2014](#) cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative (M.O., 2014, nr.115-119, art.304) sunt următoarele:

„**Art.III.** – Judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de

judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a prezentei legi.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

11. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul susține că prin [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#) a fost modificată Legea cu privire la statutul judecătorului, inclusiv în partea ce ține de asigurarea cu pensie a judecătorilor. Astfel, judecătorii care au realizat dreptul la pensie până la intrarea în vigoare a legii menționate (16 mai 2014) beneficiază de pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a legii, fără posibilitatea recalculării acesteia.

12. În viziunea autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin principiului neretroactivității legii, limitează dreptul la pensie dobândit anterior, precum și aduc atingere dreptului de proprietate.

13. În acest sens, autorul excepției de neconstituționalitate pretinde că dispozițiile Art.III din [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#), potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a legii, sunt contrare articolelor 6, 16, 43, 46, 47, 54 și 116 din [Constituție](#).

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) din [Constituție](#), controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de Nina Cernat, parte în dosarul nr.3-1501/16, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Centru, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin.(1) lit.a) și g) din [Constituție](#), astfel cum a fost interpretat prin [Hotărârea Curții Constituționale nr.2 din 9 februarie 2016](#).

17. Curtea reiterează că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost învestită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din [Constituție](#), presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul [Constituției](#), ținând cont de principiul supremației acesteia și de relevanța prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

18. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie Art.III din [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#) cu privire la modificarea și completarea unor acte legislative și art.32 alin.(3) din [Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995](#) cu privire la statutul judecătorului.

19. Curtea observă că autorul excepției susține că prevederile Art.III din [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#), potrivit cărora judecătorii care beneficiază de plata pensiei, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a [Legii nr.60 din 4 aprilie 2014](#), sunt contrare art.6, 16, 43, 46, 47, 54 și 116 din [Constituție](#).

20. În acest sens, cu referire la invocarea articolului 6 din [Constituție](#), Curtea reține că prevederile acestui articol comportă un caracter generic și constituie imperative de ordin general-obligatoriu, care stau la baza oricăror reglementări și nu pot constitui repere individuale și separate.

21. De asemenea, cu referire la pretinsa încălcare a articolului 16 din [Constituție](#), autorul excepției de neconstituționalitate nu a demonstrat în ce măsură dispozițiile contestate aduc atingere dreptului la egalitate, limitându-se la o simplă invocare a acestuia.

22. Totodată, Curtea constată lipsa unei legături de cauzalitate între normele contestate și articolul 43 din [Constituție](#), care garantează dreptul la muncă și la protecția muncii.

23. În ceea ce privește criticile de neconstituționalitate a dispozițiilor contestate în raport cu articolele 46, 47, 54 și 116 din [Constituție](#), Curtea reține următoarele.

24. În [Hotărârea nr.27 din 20 decembrie 2011](#) Curtea a subliniat că măsurile prin care se diminuează asigurarea materială și socială a judecătorilor sunt interpretate de Curte ca ingerințe în independența judecătorilor. Astfel, este absolut inadmisibil de a diminua protecția juridică a statutului judecătorului în procesul adoptării unor legi noi.

25. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a statuat că, la determinarea temeiurilor juridice, condițiilor de stabilire și plată a pensiilor, modalităților de calculare a cuantumului pensiei, legiuitorul are obligația de a ține cont de faptul că asigurările sociale stabilite anterior nu pot fi anulate fără a fi substituite prin măsuri echivalente. **Noile prevederi legale se vor aplica numai pentru viitor și numai față de persoanele care au solicitat acordarea pensiei după intrarea acestora în vigoare, fără a se aduce atingere drepturilor de pensie stabilite anterior** ([Hotărârea Curții Constituționale nr.9 din 30 martie 2004](#), §4).

26. În speță, Curtea observă că, în condițiile Art.III din [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#), judecătorii care au beneficiat de plata pensiei până la 16 mai 2014, dar continuă să activeze în funcția de judecător vor primi pensie în mărimea stabilită până la data intrării în vigoare a [Legii nr.60 din 4 aprilie 2014](#).

27. Prin urmare, Curtea nu poate reține alegațiile autorului excepției de neconstituționalitate, potrivit cărora dispozițiile contestate afectează principiului neretroactivității legii, astfel limitând și dreptul la pensie dobândit, întrucât prin textul legal, ce face obiectul excepției, nu se diminuează mărimea pensiei obținute anterior. Mai mult, Curtea menționează că, având în vedere prevederile art.32 din [Legea cu privire la statutul judecătorului](#), judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, pensia se va recalcula ținându-se cont de mărimea salariului lunar al judecătorului în exercițiu.

28. În partea ce ține de pretinsa neconstituționalitate a art.32 alin.(3) din [Legea cu privire la statutul judecătorului](#) [*în redacția [Legii nr.60 din 4 aprilie 2014](#)*], potrivit căruia pensia pentru vechime în muncă se calculează și se plătește doar judecătorilor demisionați și judecătorilor eliberați din funcție în legătură cu atingerea plafonului de vârstă, Curtea observă că autorul excepției nu a indicat dispozițiile din [Constituție](#) cu care prevederile criticate ar intra în contradicție. Dacă ar proceda la examinarea sesizării formulate într-o asemenea manieră eliptică, instanța de control constituțional s-ar substitui autorului acesteia în formularea unor critici de neconstituționalitate, ceea ce ar echivala cu un control efectuat din oficiu, inadmisibil însă în condițiile în care, prin prisma articolului 24 alin.(2) din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#) și articolului 39 din [Codul jurisdicției constituționale](#), sesizarea trebuie să fie motivată, să cuprindă obiectul și împrejurările pe care subiectul își întemeiază cerințele, să expună normele legale și argumentele care justifică faptul că prevederea contestată contravine [Constituției](#), precum și legătura cauzală directă între norma contestată și argumentele invocate.

29. Mai mult, Curtea constată că prevederile art.32 alin.(3) din [Legea cu privire la statutul judecătorului](#) [*în redacția [Legii nr.60 din 4 aprilie 2014](#)*] **nu au incidență la soluționarea cauzei aflate pe rolul instanței judecătorești în cadrul căreia a fost invocată**, întrucât obiectul litigiului principal îl constituie recalcularea pensiei care a fost stabilită până la data intrării în vigoare a legii menționate.

30. Așadar, Curtea notează că, în această parte, excepția de neconstituționalitate vizează o abordare *in abstracto*, care nu are legătură cu fondul litigiului principal, fiind inoperabilă în cadrul rezolvării excepțiilor de neconstituționalitate, spre deosebire de controlul ordinar al constituționalității normelor.

31. În același timp, Curtea subliniază că, potrivit [Hotărârii nr.2 din 9 februarie 2016](#), instanței de judecată îi revine obligația de a verifica dacă excepția întrunește condițiile necesare pentru a sesiza Curtea Constituțională, inclusiv dacă norma a cărei neconstituționalitate se invocă este incidentă la soluționarea fondului cauzei, ceea ce s-a omis în respectiva speță.

32. Ținând cont de cele menționate, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate nu întrunește condițiile de admisibilitate și nu poate fi acceptată pentru examinare în fond.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din [Legea cu privire la Curtea Constituțională](#), articolelor 61 alin.(3) și 64 din [Codul jurisdicției constituționale](#) și al pct.28 lit.d) din [Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională](#), Curtea Constituțională

DECIDE:

1. Se declară inadmisibilă sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a Art.III din [Legea nr.60 din 4 aprilie 2014](#) pentru modificarea și completarea unor acte legislative și a articolului 32 alineatul (3) din [Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995](#) cu privire la statutul judecătorului, ridicată de Nina Cernat,

parte în dosarul nr.3-1501/16, pendinte la Judecătoria Chişinău, sediul Centru.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE Tudor PANȚÎRU

Nr.52. Chişinău, 27 iunie 2017.